

**UNIVERSITY
OF TURKU**

This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR Tuomas Mylly

TITLE Hölmöläiset, hyödyllisyysmalli ja dynaaminen talous

YEAR 2023

VERSION Kustantajan PDF

CITATION Mylly Tuomas 2023: Hölmöläiset, hyödyllisyysmalli ja dynaaminen talous. IPRinfo 2/2023.

1. [Etusivu](#)
2. [Artikkelit](#)
3. [Hölmöläiset, hyödyllisyysmalli ja dynaaminen talous](#)

Hölmöläiset, hyödyllisyysmalli ja dynaaminen talous

2/2023 28.4.2023

Kuvitellaan hölmöläisten kylä. Se ei ole nykyaikana vaikeata.

Hölmöläiset olivat oivaltaneet joskus 1980 tai -90-luvulla, että patentit toimivat kannustimena uusille keksinnöille, ja että uudet keksinnöt ovat dynaamisen talouskasvun moottori.

Niinpä he päättivät kehittää uuden patentteja yksinkertaisemman suojamuodon, joka ei edellytä sanottavaa tutkintaa viranomaisessa eikä vastaavaa keksinnöllisyyttä kuin patentoitava keksintö. He olivat itse asiassa lainanneet idean naapurikylästään Germaniasta, jossa vastaava laki oli kehitelty noin sata vuotta aiemmin. He päätyivät muutta mutkitta kääntämään Germanian tuoreen lainsäädännön omaksi laikseen ja nimeämään sen 'hyödyllisyysmallilaiksi'.

Uuden suojamuodon hyödyllisyys osoittautui kuitenkin nimestään huolimatta epäilyksen alaiseksi niissä kylissä, joista idea oli alun perin napattu. Tämän oli havainnut ensinnäkin Germania ja toinen suuri patenttimahtikylä, alavilla mailla sijaitseva Tulppaanien kylä.

Germanian korkein kyläkäräjä oli vesittänyt hyödyllisyysmallin vaatimalla samaa keksinnöllisyyskynnystä kuin patentoitavilta keksinnöiltä. Tällöin Germanian keksijät äkkäsivät hakea tavallisia patenteja, jotka antavat samoilla edellytyksillä paremman suojan.

Tulppaanien kylän lainsäätäjä päätyi vielä vaikuttavampaan ratkaisuun kumoamalla koko lain, koska se aiheutti liikaa taloudellista epävarmuutta kyläläisten toiminnalle. Taloustietäjätäkään eivät kyenneet osoittamaan, että järjestelmästä olisi haittoja enemmän kannustehyötyjä.

Kummankaan kylän talouden dynaamisuus ei näistä korjausliikkeistä kärsinyt.

Hölmöläiset pohtivat nyt patenttilainsäädäntöä uudistettaessa, pitäisikö hyödyllisyysmallista heilläkin luopua. Hyödyllisyysmallin suosio oli kuitenkin vähäistä suurempi: kyläläiset siirsivät Hölmölän rekisteriviranomaiselle rahaa rekisteröinnistä, mikä paransi viranomaisen taloutta. Siten viranomaisen rahoitti toimintaansa, jonka puitteissa se sitten myönsi näitä oikeuksia.

He järkeilivät lisäksi, että hölmöläisten kylän pienet ja keskisuuret syrjäseutujen asukkaat eivät kuitenkaan osaisi kehittää varsinaisen patentin keksinnöllisyyskynnyksen täyttäviä keksintöjä, koska he olivat niin pieniä ja keskisuuria ja asuivat lisäksi autioituvalla joutomaalla. *'Pitäähän meille hölmöläisille olla jokin vaivaton ja simppele suojamuoto, joka kannustaa vaikkapa uusien löylykauhojen kehittelyyn ja siitä seuraavaan talouden dynaamisuuteen'*, he ajattelivat.

Keskeiset asiantuntijat – toisin sanoen keskeiset asianosaiset – suosittelivat järjestelmän säilyttämistä. Heihin lukeutuivat patentti- ja asianajotoimistoissa, rekisteriviranomaisessa ja ylikylällisissä yrityksissä toimivat henkilöt.

Hölmöläiset eivät pyrkineet arvioimaan järjestelmästä aiheutuvia viranomais-, rekisteröinti- tai seurantakuluja. Puhumattakaan kuluista, jotka johtuivat järjestelmän merkitsemistä rajoituksista talouden toimijoille. Pääasia oli, että hakemuksia tehtiin ja raha liikkui taskusta toiseen. Hakemusten tekeminen osoitti hölmöläisille aukottomasti systeemin toimivan.

Kylän hölmöläiseksi ovela seppä *Ilmarinen* oli tosin mennyt konkurssiin jouduttuaan hyödyllisyysmallia koskevan käräjöinnin kohteeksi. Kanteen oli nostanut Pohjolan kylän emäntä *Louhi*, itsekin mahtiseppä. Louhi siirtyi nopeasti monopolihinnoitteluun saatuaan hyödyllisyysmallisuojan taottujen rautaesineiden useimpiin ratkaisuihin, jotka olivat tosin melko ilmeisiä jopa hölmöimmille hölmöläisistä. Niitä oli myös vaikea kiertää vaihtoehtoisilla ratkaisuilla. Muilla kyläläisillä ei ollut halua kyseenalaistaa Louhen laillisia oikeuksia, koska tämä oli tunnetusti vaikea ja kostonhimoinen ihminen ja nyt hänellä oli myös rahaa riidellä. Niinpä kylässä siirryttiin monopolihintojen takia kotikutoisiin saviastioihin ja kaivettiin ruostuneet padat tunkiosta tulille.

Soittimen tekijä ja vanhemman polven älykköpiireissä mainetta niittänyt folk-artisti *Väinämöinen* taas sai havaita, että tämän hyödyllisyysmallisuoja Hölmölässä nauttiva hauenluukantele oli nyt vastikkeetta käytössä kaikissa niissä lukuisissa kylissä, joissa vastaava suojamuoto ei ollut käytössä. Näissä kylissä paikalliset soittimen tekijät olivat yksinkertaisesti lukeneet keksinnöstä hölmöläisten tietoverkossa olevasta avoimesta rekisteristä ja ottaneet sen käyttöön ilman oikeudellista riskiä. Yksi neropatti oli jopa kehitellyt luukanteletta pidemmälle ja patentoinut parannukset laajalti. Hän hallitsi nyt luukanteleiden maailmanmarkkinoita Väinämöisen sijaan. *'Eipä tule meille estämään vapauttani hinnoitella kantelettani täällä kuten haluan'*, loihe lausumahan kitkerä Väinämöinen.

Hölmöläiset käräjoivät hyödyllisyysmalleista myös keskenään. Useimmiten hyödyllisyysmallit kaatuivat kyläkäräjillä. Ylikylälliset hakivat niitä vasta patenttikäräjiä varten. Tämä ei hölmöläisiä haitannut, koska Hölmölän rekisteriviranomainen, patentti- ja asianajotoimistot sekä ylikylälliset tiesivät kertoa, että järjestelmä oli hyvä ja toimi kuten oli tarkoitus.

Vappuna 2024 hölmöläiset jo pohtivat, pitäisikö hyödyllisyysmallin saamista pikemminkin helpottaa ja virtaviivaistaa. Keksinnöllisyyskynnystä voitaisiin vielä lieventää ja hakemisesta tehdä pelkkä maksullinen ilmoitusasia viranomaiselle. Hölmöläisten mielestä tämä on hyödyllisyysmallin logiikan mukaista, joten miksikäs ei kun asiantuntijatkin suosittelevat? Näin tehtiin.

Uudistuksesta tulikin vuonna 2025 välitön menestys. Sitä hakivat paitsi monet pienet ja keskisuuret hölmöläiset uusille löylykauhoilleen, ennen kaikkea suuret ja vielä suuremmat ylikylälliset ja naapurikylien mahtiasukkaat tehtaillen hakemuksia tekoälysovelluksillaan.

Seuraavan vuosikymmenen aikana hölmöläisten kylän talouden dynaamisuus hyytyi. Kylä autioitui ja sitä hallitsivat lähinnä lähiseutujen peikot, muutamat ylikylälliset ja naapurien mahtikylien suuret ja sitäkin suuremmat asukit. Aiempi toisilta oppiminen, vapaa kilpailu ja pienyrittäminen hiipuivat; riskejä ja transaktiokustannuksia oli kaikkialla, toiminnanvapautta ei missään.

Rekisteriviranomainen porskutti: sillä oli nyt enemmän varoja pelkkään yhteiskuntasuhdetyöhön kuin lainsäädäntöä valmistelevalle kyläneuvostolla alan lainvalmisteluun, mutta sen tekoälyn ei tarvinnut kuin painaa virtuaalista enteriä hyväksyessään hakemukset.

Patentti-, asianajo- ja konsulttitoimistot sekä ylikylälliset suosivat samoin uutta lakia paisuneiden transaktiokustannusten takia. Hakemukset, jatkuva neuvottelu oikeuksista ja käräjäoikeus pitivät toimistot leivässä ja ylikylälliset kylän valtiaina. Niilläkin kaikilla oli lainsäädäntövaikuttamiseen keskittyviä osajia töissä enemmän kuin alan lakeja valmistelevalle kyläneuvostolla.

Sen pituinen se.

Aiheet: [Muut](#)

Kirjoittajat

Tuomas Mylly

Professori / Co-Director Turun yliopisto / IPR University Center

- [Jaa Facebookissa](#)
- [Jaa X:ssä](#)
- [Jaa LinkedInissä](#)
- [Jaa Whatsappissa](#)
- [Jaa sähköpostitse](#)